

Avalent>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Lela ekspert

Lela ekspert

Poola

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Igal regionaalsel kohtul on oma ekspertide nimekiri. Nimekirja avaldamise eest vastutab regionaalse kohtu esimees. Vt Lublin

<https://lublin.so.gov.pl/lista-bieglych,m,m1,2,270> või Kraków

http://www.krakow.so.gov.pl/fck_pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf. Registrid on avalikud.

Kehtib vanusepiirang: isik, kes soovib saada eksperdiks, peab olema vähemalt 25aastane. Ekspertidel peavad olema konkreetse teadus-, tehnoloogia-, kunsti-, käsitöö- või muu valdkonna teoreetilised eriteadmised ja praktilised erioskused. Kriteeriume ei ole ametlikult kindlaks määratud. Regionaalse kohtu esimees otsustab, kas kandidaat vastab kõigile eksperdiks saamise tingimustele. Registreerimiseks peavad eksperdid andma vande. Ekspertide nimekirja kandmiseks tuleb esitada taotlus regionaalse kohtu esimehele.

Regionaalse kohtu esimees saab eksperdi registrist välja arvata tema enda soovil;

kui ekspert ei vasta enam selle ülesande täitmise nõuetele või kui tehakse kindlaks, et ta ei vastanud neile registreerimise ajal ega vasta neile endiselt; mõjuvatel põhjustel, eelkõige kui ta ei täida oma ülesandeid nõuetekohaselt.

Ekspertidel ei ole konkreetset tegevusjuhendit ega eetikakoodeksit, kuid eksperdid peavad järgima tsiviilkohtumenetluse, haldusmenetluse ja kriminaalmenetluse seadustikku.

Registrid ajakohastatakse korrapäraselt. Iga aasta jaanuaris teeb regionaalse kohtu esimees kohtuekspertide nimekirja teatavaks rajoonikohtutele ja justiitsministeeriumile ning teavitab neid viivitamata nimekirja muudatustest ja kriminaalmenetluse algatamisest nende isikute suhtes või nende isikute teovõimetuks tunnistamisest.

Ekspertid registreeritakse viieks aastaks.

Ekspertid kantakse nimekirja teatava konkreetse teadus-, tehnoloogia-, kunsti-, käsitöö- või muu valdkonna asjatundjana. Erialade loetelu on väga pikk ja mitmekesine.

Kui eksperdid on nimekirja kantud, ei ole neil mingeid erilisi kohustusi. Nad ei ole kohustatud läbima täiendusõpet, kuigi asjakohane kraadiõpe ja vastavad kursused on olemas. Kui nad aga soovivad, et neid nimetataks järgmiseks ametiajaks, peaksid nad siiski suutma tõendada, et nad on oma teadmisi süvendanud (osalenud kursustel, konverentsidel, kraadiõppes jne).

II. Eksperti kvalifikatsioon

Ekspertidel peavad olema konkreetse teadus-, tehnoloogia-, kunsti-, käsitöö- või muu valdkonna teoreetilised eriteadmised ja praktilised erioskused.

Kriteeriume ei ole ametlikult kindlaks määratud. Regionaalse kohtu esimees otsustab, kas kandidaat vastab kõigile eksperdiks saamise tingimustele.

Ekspertid ei pea kuuluma kutseorganisatsiooni. Neilt ei nõuta ametlikult, et nad oma oskusi korrapäraselt täiendaksid, ja pideva erialase enesetäiendamise süsteem puudub. Ekspertide olemise ajal ei pea nad tõendama, et on osalenud täienduskursustel, ja meetodit omandatud teadmiste kontrollimiseks ei ole olemas. Kui nad aga soovivad, et neid nimetataks järgmiseks ametiajaks, peaksid nad suutma tõendada, et nad on oma teadmisi süvendanud.

III. Ekspertide tasustamine

Ekspertid tasustatakse kindlaks määratud justiitsministri 24. aprilli 2013. aasta määrusega ekspertid tasustada ja kindlasummaliste maksete kindlaksmääramise ning arvamuse väljastamiseks vajalike kulude dokumenteerimise kohta. Sätestatud on eksperti tunnitasu määrad, mis on eelarveseadusega kindlaks määratud põhisumma osa. Üldiselt sõltub ekspertid tasustada ekspertide tegemiseks kulutatud tundide arvust ja eksperti haridustasemest. Määruses on sätestatud alam- ja ülemmäär.

Ekspertide tasustamine kohustus lasub kohtusüsteemil või ühel menetluspoolel. Pooltel on võimalik saada tasuta õigusabi ekspertide tasustamiseks.

Tasud on kehtestatud määrusega. Erijuhtudel, eelkõige keeruliste ülesannete korral, saab kohtu eriootsusega küsida seaduses sätestatud tariifist suuremat tasu. Tsiviilkohtumenetluses on ekspertid tasustada suurendamiseks siiski vaja poolte nõusolekut.

Tsiviilasjades kohustatakse üht poolt tasuma ekspertid tasustada ette, kui eksperti on nimetanud kohus. Ekspertid võivad saada oma tasu ette. Kohus määrab menetluse lõpus sisulises kohtuotsuses, kes peab kandma lõplikud kulud. Kulud võib poolte vahel ära jagada.

Kriminaalasjades tasub ekspertidele riik (ja need tasud mõistetakse süüdistatavalt välja üksnes tema süüdimõistmise korral): riigi makstud summasid kontrollib riigi finantskontroll, kes võib riigi rahanduse seadusega vastuolus olevad maksed vaidlustada.

IV. Ekspertide vastutus

Kriminaalõiguse kohaselt saab valearvamuse esitanud eksperti karistada kuni 10aastase vabadusekaotusega.

Ekspertide vastutuse kohta tsiviilõiguse erinorme kehtestatud ei ole. Selle suhtes kohaldatakse tsiviilõiguse (delikti- või lepinguõigus) üldnorme.

Ekspertid ei ole kohustatud katma oma võimalikku vastutust erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertide nimetamise kohta

Ekspertide nimetamist reguleerib justiitsministri 24. jaanuari 2005. aasta määrus. Täiendavad õigusnormid on sätestatud tsiviilkohtumenetluse, kriminaalmenetluse ja haldusmenetluse seadustikus. Tsiviilkohtumenetluses võivad taotleda eksperti nimetamist pooled. Tavaliselt on ekspertide nimetamine tsiviilkohtumenetluses eksperti nimetamist taotlenud poolte ettemaksest arvamuse koostamise kulude eest.

Tsiviilkohtu-, kriminaal- ja haldusmenetluses kohaldatakse üldiselt samu õigusnorme. Tsiviil-, haldus- ja kriminaalasjades ei ole eksperti nimetamise menetluses põhimõttelisi erinevusi.

Kohtueksperti ametinimetust võib kasutada üksnes kohtutele või prokuratuurile ekspertiarvamuse koostamise ajal ja eesmärgil. Poolas on umbes 15 000 eksperti.

1. Ekspertide nimetamine

Kohtueksperti staatusega eksperte saavad nimetada üksnes kohtud ja prokuratuur (omal algatusel või poolte taotlusel). Kohtu või prokuratuuri nimetatud eksperti koostatud arvamus on eri liiki tõend, mida nimetatakse ekspertiarvamuseks.

Pooled võivad palgata eksperte omal käel, kuid nende aruanne esitatakse vaid ühe tõendina teiste hulgas.

a. Eksperti nimetab kohus

Kohus kasutab ekspertide nimekirja. Igal regionaalsel kohtul on oma ekspertide nimekiri. (Kohalikus) registris registreeritud eksperti nimetamine on tava, mida kohus laialdaselt järgib. Registri kasutamine ei ole siiski kohustuslik.

b. Eksperti nimetavad pooled

Kohtueksperti ei nimeta kunagi pooled, ent tsiviilkohtu- ja haldusmenetluse pooled võivad palgata oma eksperti. Nad ei pea järgima konkreetseid protsesse või menetlusi.

2. Menetlus

a. Tsiviilkohtumenetlus

Tsiviilkohtumenetluses ei ole ekspert kohustatud eelistungil (kui see toimub) osalema. Kohus jälgib ekspertiisi kulgu. Kohus on kõrgeim ekspert ja hindab arvamuse kvaliteeti. Ekspertiaruannetes avaldatud arvamus ei ole kohtute jaoks siduv ja on nende otsustada, kas arvamuse põhjal saab juhtumi asjaolud kindlaks teha või mitte.

Ekspertiaruanne

Ekspert edastab oma aruande kirjalikult. Ekspert ei pea oma aruandes järgima mingit kindlat struktuuri. Esialgse aruande esitamise kohustust ei ole. Lõpparuandes peab ekspert käsitlema poolte argumente. Paljudel juhtudel peab ekspert esitama lisaaruande, kui pool seda taotleb ja kohtunik selle taotluse rahuldab või kui kohtunik seda nõuab. Seda võib ette tulla, kui ekspert ei ole vastanud kõikidele talle esitatud küsimustele või kui hiljem tekib lisaküsimusi. Kohus teeb uue määruse, milles annab korralduse esitada lisateavet ja täpsustab küsimused, millele tuleb vastata. Pooled võivad kohtult taotleda lisaselgituste esitamist. Praktikas on siiski tõenäolisem, et määratakse teine ekspert, olenevalt sellest, kas esimese aruandega ollakse rahul või mitte.

Kohtuistung

Ekspertid peavad osalema kohtuistungil, et vastata pärast oma aruande esitamist kohtu ja poolte küsimustele. Neid saab kohtus risküsitleda.

b. Muu menetlus

Mõned eksperdid, peamiselt psühholoogid, määratakse osalema tunnistajate või poolte ärakuulamisel. Nad hindavad inimeste võimet asjadest aru saada ja oma tähelepanekuid esitada.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 27/04/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.